

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 44. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Politikai együttműködési lehetőségekről tárgyalt az RMDSZ és az MPP

Politikai együttműködés lehetőségéről tárgyalt az RMDSZ és a Magyar Polgári Párt (MPP) küldöttsége október 26-án Kolozsváron. Az egyeztetésen Kelemen Hunor szövetségi elnök, Kovács Péter ügyvezető elnök, Nagy Zoltán területekért felelős ügyvezető alelnök, valamint az MPP részéről Biró Zsolt elnök, Simon Csaba alelnök és Kulcsár-Terza József háromszéki elnök vettek részt. Az egyeztetés során a romániai magyar közösség érdekérvényesítő képességének növelése, a két szervezet önállóságához és identitásához való joga, a 2014-es európai parlamenti választást megelőző protokollum pozitív eredményei, és a magyar közösség képviselőinek maximalizálása, a megállapodás irányait kijelölő elvek megvitatása volt napirenden. Mindkét fél egyetértett abban, hogy keresni kell a lehetőséget a jövő évi két választáson való közös munkára: az önkormányzati választások vonatkozásában jogi szempontból több együttműködési lehetőséget is beazonosítottak, a parlamenti választások esetében a partnerség kizárólag az RMDSZ listáján történhet meg. A megbeszélésen felmerült egy közös munkacsoport létrehozásának lehetősége is, amely a választási programot dolgozná ki. Az RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsa november 7-én tartja ülését, amely során elfogadják az önkormányzati választásokra való jelöltállítási szabályzatot, a Szövetség és az MPP közötti megállapodás aláírására ez után kerülhet sor.

Rábólintott a képviselőház a levélben szavazásra

Nagy többséggel, 257 igen és 30 nem szavazattal, az RMDSZ ellenkezése mellett elfogadta szerdán a képviselőház a külföldön élő román állampolgárok levélben történő szavazását lehetővé tevő jogszabályt. A szövetség képviselői a végszavazás előtt kivonultak a teremből, tiltakozásul az ellen, hogy nem fogadták el módosító javaslataikat a szerint alkotmányellenes jogszabályhoz. Az RMDSZ többek között azt kifogásolta, hogy egyelőre csak a jövő évi parlamenti voksoláson tennék lehetővé Romániában a levélben való voksolást, és annak tapasztalata alapján terjesztenék ki a jogszabályt más típusú választásokra: ebben a formában véglegesítette kedden a választási reformot kidolgozó parlamenti különbizottság a levelezéses szavazás tervezetét, amely a külföldön élő román állampolgárokra vonatkozik. A szenátusban már megszavazott változathoz képest törölték a tervezetből azt a lehetőséget, hogy a diaszpórában élők interneten keresztül iratkozhatnak fel a választói névjegyzékbe, viszont a regisztrált külföldi szavazó továbbra is maga nyomtathatja ki internetről letöltött szavazólapját, amelyet kettős borítékban juttat el a választási hatósághoz. Bekerült egy olyan passzus a tervezetbe, amely büntetőjogi felelősségükre figyelmezteti a szavazás titkosságának esetleges megsértőit. A tervezetet a szakbizottságban a kormányzó szociáldemokraták (PSD) és a jobbközép ellenzék is megszavazta, egyedül az RMDSZ-t képviselő Márton Árpád frakcióvezető-

helyettes voksolt ellene. Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke már a múlt heti szenátusi szavazást követően jelezte: a szövetség alkotmánybíróságon támadja meg a jogszabályt, amennyiben azt a képviselőház is megszavazza. Ehhez azonban az szükséges, hogy más pártok képviselői is támogassák a kezdeményezést, a szövetség ugyanis egymagában nem rendelkezik ehhez elegendő honatyával. Márton Árpád elmondta: a külföldön leadott voksok százezrei a hazai választókerületek – köztük a magyaroktól társaságok – parlamenti képviseletét is befolyásolni fogják, és az RMDSZ ezt nem tartja elfogadhatónak. Mint mondta, az RMDSZ csak olyan választásnál tudja támogatni a levélben való voksolást, ahol minden voks egyetlen választókerületben érvényesül: ilyen az elnökválasztás. A parlamenti voksolásnál viszont megyei pártlisták vannak, ezért a magyarságnak hátrányos, ha a külföldről beömlő töredékszavazatok eltorzítják a kis lakosságú megyék – például Hargita és Kovászna megye – parlamenti képviseletét. Márton Árpád elmagyarázta, a tervezetben lényeges eltérések vannak a Magyarországon bevezetett levelezéses voksoláshoz képest: a legfontosabb az, hogy míg a magyar modellnél külföldről csak az országos listára lehet voksolni, a román tervezetnél a külföldi választókerületben leadott voksok másutt eredményezhetnek mandátumot. Azért várható, hogy sok töredékszavazat érkezik az országos kosárba külföldről, mert a nyugaton dolgozó román állampolgárt csak négy képviselő és két szenátor képviseli a csaknem 470 tagú bukaresti parlamentben. Az RMDSZ már múlt héten jelezte: alkotmányossági aggályai vannak azzal kapcsolatban is, hogy lehet érvényesíteni a voksolás titkosságát a levélben való voksolásnál. Márton Árpád szerint nem lehet összehasonlítani azt, amikor az Erdélyben őshonos magyar családok esetleg megbeszélnek, hogyan fognak voksolni, azzal a helyzettel, amikor egy spanyolországi munkásszálláson esetleg a munkaadó ellenőrzi, mire szavaznak a neki kiszolgáltatott gyümölcszedő román vendégmunkásoknak.

A túlkapásokról is tájékoztatták az amerikai nagykövetséget Háromszéken

A bukaresti amerikai nagykövetség politikai attaséját tájékoztatták a székely szimbólumok és magyar nyelvhasználati problémákról, a székelyföldi autonómia kérdésköréről, a restitúció elakadásáról és a térség gazdasági helyzetéről háromszéki előljárók. Tamás Sándor háromszéki tanácselnök és Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármester fogadta Matthew B. Jones-t, az Amerikai Egyesült Államok bukaresti nagykövetségének politikai attaséját. Az amerikai diplomatának kifejtették, hogy Romániában a rendszerváltás óta eltelt huszonöt év, azonban a nyelvi jogok elfogadtatásán túl nem történt előrelépés a magyar közösség helyzetének rendezése tekintetében. Ismertették az államot képviselő prefektusok túlkapásait, a Székelyföldet évtizedek óta sújtó gazdasági bojkottot, az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatási folyamatának az elakadását, valamint ezen belül a Székely Mikó Kollégium visszaszolgáltatásával kapcsolatos jogi visszaéléseket és kérték az Amerikai Egyesült Államok támogatását ahhoz, hogy létrejöhessen egy újabb román-

magyar párbeszéd, mely elősegítheti az erdélyi magyar ügyek megnyugtató rendezését. Antal Árpád szerdai sajtótájékoztatóján emlékeztetett, hogy Romániába hosszú idő után neveztek ki új amerikai nagykövetet és politikai attasét, és ezeknek az embereknek meghatározó szerepük lesz a következőkben a romániai demokrácia alakításában. A sepsiszentgyörgyi polgármester szerint tájékoztatták Matthew B. Jones-t minden olyan problémáról, ami a román jogállamisággal kapcsolatos, és ami az erdélyi magyar közösséget foglalkoztatja. Antal Árpád beszámolója szerint az amerikai diplomatát elsősorban az érdekelte: hogyan látják román-magyar viszonyt, az autonómia kérdését. A háromszéki magyar előljárók elmondták, hogy az ország Európai Unió és NATO csatlakozása óta Romániában nincs már külső kényszer ezért bizonyos folyamatok lelassultak vagy teljesen leálltak. Példaként a restitúciót említették, amelyben nincs semmilyen előrelépés. Antal Árpád szerint beszámoltak a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium visszaállamosításáról is, amiről az amerikai nagykövetség politikai attaséja teljesen tájékozott volt.

Elutasították a Batthyáneum visszaszolgáltatását

A román kormány alárendeltségében működő restitúciós bizottság elutasította a gyulafehérvári Batthyáneum könyvtár és csillagvizsgáló visszaszolgáltatását a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegyének. Amint Potyó Ferenc, a főegyházmegye általános helynöke elmondta, a bizottság szeptemberben tárgyalta a Batthyáneum ügyét, és egy bő héttel ezelőtt értesítette a főegyházmegyét a kedvezőtlen döntésről. A Batthyányi Ignác püspök által alapított könyvtárban őrzik a Romániában fellelhető kódexek, ősnymtatványok mintegy háromnegyedét. „Arra hivatkoztak, hogy a visszaigénylő nem azonos a telekkönyvben szereplő egykori tulajdonossal. A könyvtárat és a csillagvizsgálót ugyanis az érsekség kérte vissza, a telekkönyvben viszont tulajdonosként a Csillagda bejegyzés szerepel” – magyarázta az általános helynök. Hozzátette, általános gyakorlat volt egykor, hogy nem magát az egyházat, hanem az egyház valamely belső egységét tüntették fel tulajdonosként. Elmagyarázta, ma is az érsekség tulajdonában van a Csillagda nevű szőlős, ennek a bevételeiből fedezték egykor a könyvtár és a csillagvizsgáló fenntartási költségeit. A román államot 2012-ben kártérítés fizetésére kötelezte az Emberi Jogok Európai Bírósága amiatt, hogy évtizedeken át nem hozott döntést a Batthyáneum visszaszolgáltatása ügyében. A strasbourgi bíróság azért marasztalta el a román államot, mert 1998-ban sürgősségi kormányrendelettel szolgáltatta vissza a Batthyáneum épületét az egyháznak, de a tényleges visszaszolgáltatásra nem került sor. A restitúciót a Szociáldemokrata Párt Fehér megyei szervezete támadta meg peres úton. A Gyulafehérvári Táblabíróság 2003 októberében jogerős ítéletben utasította el a visszaszolgáltatást arra hivatkozva, hogy Batthyány Ignác püspök az egyháza és Erdélyre hagyta az értékes könyvtárat, Erdély pedig jelenleg Románia része. Az 1998-ban elindított visszaszolgáltatás csak az ingatlanra terjedt ki. A 2002-ben elfogadott restitúciós törvény immár az

ingatlanokkal együtt államosított ingóságok visszaszolgáltatásáról is szólt. Az e törvény alapján benyújtott újabb visszaigénylési kérvényére adott most elutasító választ a bizottság. Potyó Ferenc érseki helynök elmondta, az egyház fellebbez a bizottsági döntés ellen, és soha nem mond le arról a könyvtárról, amelyet egykori püspöke hozott létre, és amely a kommunista államosításig az egyház tulajdonában volt. A Batthyáneum esetében a könyvtárban őrzött kódexek, ősnymtatványok felbecsülhetetlen értéket jelentenek. Ezek egyikét, a 810-ből származó Codex Aureust 25 millió dollárra biztosították, amikor 2002-ben rövid időre Németországba szállították.

A DS és az LSV is hevesen reagált a Jobbik zentai irodanyitására

Csütörtökön nyílt meg Zentán Szávay Istvánnak, a Jobbik Magyarországért Mozgalom alelnökének és országgyűlési képviselőjének az irodája, amelyet a képviselő azzal a céllal hozott létre, hogy megkönnyítse a kétoldalú közvetlen kapcsolattartást a délvidéki magyarsággal. Szávay István a sajtótájékoztatóval egybekötött megnyitón kiemelte, a zentai iroda nem a Jobbik Magyarországért Mozgalom pártirodája, hanem képviselői fogadóiroda, amely aktív, rendszeres kétoldalú kapcsolatot kíván ápolni a délvidéki magyar közösség tagjaival. Hozátette, a fogadóiroda nem más nemzetek, nemzetiségek ellenében fog tevékenykedni, célja nem a feszültség- vagy gyűlöletkeltés, hanem az, hogy lehetőségeihez mérten támogassa az itteni magyarokat a magyarországi ügyeik intézésében.

A Demokrata Párt (DS) szerint teljes mértékben elfogadhatatlan, hogy a Jobbik - mint írják - szélsőjobboldali magyarországi pártként irodát nyitott Zentán, s ez komolyan veszélyezteti Vajdaság stabilitását. A DS tartományi szervezete azonnali reakcióra, az iroda megnyitásának megakadályozására szólította fel az illetékes szerveket. A DS közleményében leszögezi, hogy a vajdasági értékeket, a multietnikusságot és multinacionalitást generációk építették ki, éppen ezért nem szabad megengedni, hogy a jobboldali és nacionalista pártok megkérdőjelezzék. „Nagyon jól ismerjük a Jobbik Vajdasággal kapcsolatos álláspontját, és már csak az a tény is, hogy a szervezet tagjainak beszédében provokatív kijelentéseket használnak, például hogy Délvidéknek és elszakított területeknek nevezik Vajdaságot, a valós szándékaikról tanúskodik” – áll a közleményben. A Demokrata Párt szerint rendkívüli képmutatás az iroda megnyitásának indoklása, mert a Szerbia és Magyarország közötti diplomáciai kapcsolatok olyan szintűek, hogy a kereskedelmi és konzuli képviseleteken, illetve a nagykövetségeken a kommunikáció minden formája megvalósítható, s mindkét ország polgárai megkaphatják a szükséges segítséget. „A Jobbik abszolút nemkívánatos Szerbiában és Vajdaságban. A vajdaságiaknak nincs szüksége semmilyen fekete egyenruhákra” – jegyzi meg a közleményben.

Sikeres volt a magyar összefogás Kárpátalján

A bejutási küszöböt közel kétszeresen meghaladó, 8,95 százaléknyi szavazattal jutott be a Kárpátalja Megyei Tanácsba az ukrainai helyhatósági választáson közös listával induló Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ). A KMKSZ és UMDSZ közös listájáról nyolc képviselő kerül be a Kárpátalja megyei tanácsba. A szeptemberben megkötött választási megállapodásnak megfelelően a két magyar szervezet négy-négy képviselőt delegál a megyei önkormányzati testületbe. A szavazatok 20 százalékát megszerző, Kárpátalján befolyásos Egységes Centrum (JeC) párt 18, a 16,7 százalékot elért hatalompárt, a Szolidarniszty (Szolidaritás) 16, a 12 százalékkal befutó Vidrozsennya (Újjászületés) 11, a 8,7 százalékot kapott Batykvivscsina (Haza) párt 8, az Oppozicijnij Blok (Ellenzéki Tömörülés) 4 képviselővel lesz jelen a megyei tanácsban. Magyar győzelem született a helyhatósági választáson a beregszászi járásban, ahol a KMKSZ megszerezte a szavazatok 30 százalékát. A második helyen a JeC, a harmadikon pedig az UMDSZ végzett. A leadott voksok mintegy 75 százalékaival a szavazók megerősítették Babják Zoltánt Beregszász polgármesteri tisztségében. A Nagyszőlősi járási tanácsba bejutott mind a KMKSZ, mind az UMDSZ, a testületben az előbbi hét, az utóbbi négy képviselővel lesz jelen. Az előzetes adatok szerint Bocskai Istvánt is újraválasztották Nagyszőlős polgármestereként. Nem végleges adatok szerint lesz magyar érdekképviselő az ungvári városi tanácsban, ahol a KMKSZ a szavazatok 5,8 százalékát szerezte meg. Munkácson ugyancsak bejutott a KMKSZ a városi tanácsba a voksok közel 6,5 százalékának megszerzésével. Jól szerepeltek a magyarok Csap megyei jogú városban is, ahol a szavazatok több mint 25 százalékát kapták.

A kárpátaljai magyar közösség összefogása sikerre vezetett az ukrainai helyhatósági választásokon - emelte ki a nemzetpolitikáért felelős államtitkár a témában rendezett konferencián a Magyarországi Házában. Potápi Árpád János a Nemzetpolitikai Kutatóintézet rendezvényén rámutatott: a voksolás egy nagyon fontos választás volt. Egy nehéz helyzetben lévő közösség mutatta meg, hogy ha összefog, akkor minden nehézség ellenére is tudja a szavát hallatni és meg tudja mutatni erejét - hangsúlyozta. Ennek a választásnak ez volt a döntő tétje, minden nehézség ellenére kitartott a kárpátaljai magyar közösség, amely megmutatta, erős közösség, amellyel számolni kell - tette hozzá. Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke közölte: a választások legfontosabb eredménye az, hogy megmaradt a kárpátaljai magyarság számára a remény. Nem kívánják a nehéz helyzetben sem feladni a küzdelmet a kárpátaljai magyarság megmaradásáért - mondta, és kiemelte az „erős, őszinte magyarországi támogatást”, az oktatási-nevelési támogatást, a tanárok segítségét és az önkormányzatok közötti együttműködést. Kitért arra is, hogy megkerülhetetlen erő lesz a megyei közgyűlésben a KMKSZ, s nélküle nem lehet majd koalíciót létrehozni. Rámutatott: az esetleges együttműködések során elvárják, hogy

a kárpátaljai magyarság érdekeit vegyék figyelembe. Az igazi próbatétel azonban csak most jön, hogy ténylegesen tudnak-e együttműködni a jövőben is az UMDSZ-szel - jegyezte meg. Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke kiemelte: fontos és előremutató, hogy az elmúlt hónapokban a kárpátaljai magyarság tudatosította magában, az anyaország mellett elsősorban magára számíthat jövője megeremtése során. Szerinte elsősorban finomhangolásra volt szükség a két tömörülés programjánál az együttműködéshez, ebben azonban a nemzetpolitikai államtitkárság kiemelt segítséget nyújtott. Hozzátette: egymásban nem az ellenséget, még csak nem is az ellenfelet kell látni, hanem az értékes embereket. A következő, nagyon nehéz feladat az élet valamennyi területén az együttműködés lesz, de erre a maguk részéről nyitottak - jegyezte meg.

Vegyenek részt a horvátországi magyarok a parlamenti választásokon!

Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár arra kérte a horvátországi magyarokat, hogy vegyenek részt a november 8-i parlamenti választásokon, azokon a magyar listát válasszák, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségére (HMDK) adják le szavazatukat. Az államtitkár erről az Eszékhez közeli Várdarócon beszélt, ahol magyar tájházat avattak. Potápi Árpád János a rendezvényen elmondta, a magyar kormány reméli, hogy a magyar-horvát kapcsolatok a horvátországi választások után újra megerősödnek, és ebben nagy szerepe lesz a HMDK-nak, a magyar kormány stratégiai partnerének. A mintegy hatszáz lelkes, többségében magyarok lakta Várdarócon a tájházat a HMDK hozta létre egy 18. században emelt, negyed százada használaton kívüli iskolaépület felújításával. A magyar állam által félmillió kunával, azaz mintegy 20 millió forinttal támogatta a beruházást. Potápi Árpád János avatóbeszédében arról szólt, hogy a drávaszögi magyarság a mohácsi vészt követő török időkben is képes volt túlélni, sőt, felvirágozni. „Drávaszög népének akarata az volt, hogy meg tudjon maradni magyarnak, s ebben különösen erősnek bizonyult” - mondta. Kitért arra, hogy így történt ez a délszláv háború utáni újrakezdéskor is: a lakosság nem fordult el szülőföldjétől, hanem hazatért, a HMDK vezetésével megkezdődött a közösségi terek, templomok, tájházak, iskolák újjáépítése. Az államtitkár arra szólította fel a horvátországi magyar közösség tagjait, hogy maradjanak meg magyarnak, használják anyanyelvüket, gazdagítsák magukat kultúránk élményeivel, családjukat, szülőföldjüket is tartsák meg mindvégig magyarnak. Lehet divatos vagy állam által elismert bármelyik nyelv, helyes is több nyelven beszélni, más kultúrákat megismerni, de anyanyelvünk csak egy van, a saját kultúránk pedig a magyar, melynek az első helyen kell állnia - hangoztatta.

